ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 *

Στην υπόθεση C-220/99,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους P. Stancanelli και O. Couvert-Castéra, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τους K. Rispal-Bellanger και D. Colas, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7) και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, Β. Σκουρή, R. Schintgen, F. Macken και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαΐου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 9 Ιουνίου 1999, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή προκειμένου να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων που προβλέπει το άρθρο 4,

παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία), και τα σχετικά με τους τόπους αυτούς πληροφοριακά στοιχεία σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

Το κοινοτικό δίκαιο

2 Σκοπός της οδηγίας είναι σύμφωνα με το άρθρο της 2 να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η Συνθήκη.

3 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας προβλέπει:

«1. Συνίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο "Natura 2000". Το δίκτυο αυτό, που αποτελείται από τους τόπους όπου ευρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων που εμφαίνονται στο παράρτημα Ι και τους οικότοπους των ειδών που εμφαίνονται στο παράρτημα ΙΙ, πρέπει να διασφαλίζει τη διατήρηση ή, ενδεχομένως, την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών.

Το δίκτυο "Natura 2000" περιλαμβάνει και τις ζώνες ειδικής προστασίας που έχουν ταξινομηθεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ.

2. Κάθε κράτος μέλος συμβάλλει στη σύσταση του Natura 2000 ανάλογα με τα είδη φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών τα οποία αναφέρει η παράγραφος 1, που υπάρχουν στο έδαφός του. Προς τον σκοπό αυτό κάθε κράτος μέλος ορίζει, σύμφωνα με το άρθρο 4, τόπους ως ειδικές ζώνες διατήρησης, λαμβάνοντας υπόψη του τους σκοπούς που αναφέρει η παράγραφος 1.»

4 Κατά το άρθρο 1, στοιχείο ι', της οδηγίας, ως «τόπος» νοείται μια γεωγραφικώς καθορισμένη περιοχή, η επιφάνεια της οποίας προσδιορίζεται σαφώς. Κατά το άρθρο 1, στοιχείο ια', ως «τόπος κοινοτικής σημασίας» νοείται ένας τόπος ο οποίος, στη βιογεωγραφική περιοχή ή στις βιογεωγραφικές περιοχές στις οποίες ανήκει, συνεισφέρει σημαντικά στη διατήρηση ή την αποκατάσταση ενός τύπου φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος Ι ή ενός είδους του παραρτήματος ΙΙ, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, και ο οποίος μπορεί επιπλέον να συνεισφέρει σημαντικά στη συνοχή της «Φύσης 2000» (Natura 2000) ή/και να συνεισφέρει σημαντικά στη συντήρηση της βιολογικής πολλαπλότητας στις συγκεκριμένες βιογεωγραφικές περιοχές. Για τα ζωικά είδη που καταλαμβάνουν εκτεταμένα εδάφη, οι τόποι κοινοτικής σημασίας αντιστοιχούν στις τοποθεσίες, μέσα στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών, οι οποίες παρουσιάζουν τα ουσιώδη για τη ζωή και αναπαραγωγή τους φυσικά ή βιολογικά στοιχεία.

5 Η διαδικασία προσδιορισμού των ειδικών ζωνών διατηρήσεως (στο εξής: ΕΖΔ), την οποία καθορίζει το άρθρο 4 της οδηγίας, διεξάγεται σε τέσσερα στάδια. Πρώτον, κάθε κράτος μέλος προτείνει έναν κατάλογο τόπων όπου υποδεικνύεται ποιοι τύποι φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι και ποια τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ απαντούν στους εν λόγω τόπους (άρθρο 4, παράγραφος 1). Δεύτερον, η Επιτροπή καταρτίζει, σε συμφωνία με τα κράτη μέλη και βάσει των καταλόγων των κρατών μελών, σχέδιο καταλόγου τόπων κοινοτικής σημασίας (άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο και δεύτερο εδάφιο). Τρίτον, η Επιτροπή καταρτίζει τον κατάλογο των επιλεγμένων ως τόπων κοινοτικής σημασίας με τη διαδικασία του άρθρου 21 της οδηγίας (άρθρο 4, παράγραφοι 2, τρίτο εδάφιο, και 3). Τέταρτον, τα κράτη μέλη ορίζουν τους τόπους κοινοτικής σημασίας ως ΕΖΔ (άρθρου 4, παράγραφος 4).

6 Όσον αφορά ειδικότερα το πρώτο στάδιο, το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο 1, της οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη προτείνουν τον κατάλογο τόπων που μνημονεύει το άρθρο αυτό βασιζόμενα στα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) της οδηγίας και στις συναφείς επιστημονικές πληροφορίες.

7 Το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1), σημεία Α και Β, της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα κριτήρια:

«Α. *Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο τύπο φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος Ι*

α) Βαθμός αντιπροσωπευτικότητας του τύπου του φυσικού οικοτόπου στην περιοχή.

β) Έκταση της περιοχής που καλύπτεται από τον τύπο φυσικού οικοτόπου σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια η οποία καλύπτεται από αυτό τον τύπο φυσικού οικοτόπου στο εθνικό έδαφος.

γ) Βαθμός διατήρησης της δομής και των λειτουργιών του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου και δυνατότητα αποκατάστασης.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου.

Β. *Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο είδος του παραρτήματος ΙΙ*

α) Μέγεθος και πυκνότητα του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος.

β) Βαθμός διατήρησης των στοιχείων του οικοτόπου που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος και δυνατότητα αποκατάστασης.

γ) Βαθμός απομόνωσης του πληθυσμού που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο φυσικής κατανομής του είδους.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου είδους.»

8 Σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1), σημείο Γ, της οδηγίας, τα κράτη μέλη ταξινομούν βάσει των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1), σημεία Α και Β, τις περιοχές που προτείνουν στον εθνικό τους κατάλογο ως περιοχές που είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως κοινοτικής σημασίας ανάλογα με τη σχετική τους αξία για τη διατήρηση κάθε τύπου φυσικού οικοτόπου ή κάθε είδους που περιλαμβάνεται αντιστοίχως στο παράρτημα Ι ή στο παράρτημα ΙΙ το οποίο τις αφορά.

9 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας, ο κατάλογος διαβιβάζεται στην Επιτροπή μέσα σε μια τριετία από τη γνωστοποίηση της οδηγίας ταυτόχρονα με τις πληροφορίες για κάθε τόπο. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν ένα χάρτη του τόπου, την ονομασία του, τη θέση του, την έκτασή του, καθώς και

τα δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) και παρέχονται βάσει ενός εντύπου που καταρτίζει η Επιτροπή με τη διαδικασία του άρθρου 21 της οδηγίας (στο εξής: έντυπο).

10 Δεδομένου ότι η οδηγία κοινοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 1992, τα κράτη μέλη έπρεπε να διαβιβάσουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των προτεινομένων τόπων και τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους αυτούς πριν από τις 11 Ιουνίου 1995.

11 Το έντυπο αυτό καταρτίστηκε το πρώτον με την απόφαση 97/266/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, όσον αφορά έντυπο πληροφοριών για τους προτεινόμενους τόπους Natura 2000 (ΕΕ 1997, L 107, σ. 1). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 19 Δεκεμβρίου 1996 και δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 24 Απριλίου 1997.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητική διαδικασία

12 Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι δεν είχε λάβει από τις γαλλικές αρχές ούτε τον πλήρη κατάλογο τόπων με τους τύπους φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι και με τα τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας ούτε τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες και ελλείψει άλλων πληροφοριακών στοιχείων δυναμένων να της παράσχουν τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4 της οδηγίας, όχλησε στις 27 Μαρτίου 1996 τη Γαλλική Κυβέρνηση προκειμένου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του θέματος εντός δύο μηνών.

13 Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το έντυπο δεν ήταν διαθέσιμο παρά μόνον από τις 19 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στην Γαλλική Κυβέρνηση στις 3 Ιουλίου 1997 συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως με το οποίο της προσήψε εκ νέου ότι δεν είχε διαβιβάσει τον πλήρη κατάλογο των τόπων και τις σχετικές με

αυτούς πληροφορίες και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με την παράβαση αυτή του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας εντός μηνός. Η Επιτροπή τόνισε ειδικότερα την ανάγκη να γίνεται χρήση του εντύπου για τη διαβίβαση των σχετικών στοιχείων.

14 Με έγγραφο της 21ης Οκτωβρίου 1997, οι γαλλικές αρχές ανακοίνωσαν έναν πρώτο κατάλογο 74 τόπων. Μόνο για 25 εξ αυτών παρασχέθηκαν κάποιες ελλιπείς πληροφορίες. Οι 49 λοιποί τόποι μνημονεύονταν μόνον ονομαστικώς, χωρίς αναφορά της επιφανείας τους ούτε τον τύπο φυσικών οικοτόπων ή των τοπικών ειδών που φιλοξενούσαν.

15 Η Επιτροπή, φρονώντας ότι η αλληλογραφία της με τις γαλλικές αρχές δεν της παρείχε τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε διαβιβάσει πλήρη κατάλογο με τους τόπους όπου βρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι και τα τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας καθώς και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες, απηύθυνε στις 6 Νοεμβρίου 1997 σε αυτό το κράτος μέλος αιτιολογημένη γνώμη καλώντας το να συμμορφωθεί προς τη γνώμη αυτή εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

16 Με επιστολές της 9ης Δεκεμβρίου 1997, της 22ας και της 26ης Ιανουαρίου, της 12ης Φεβρουαρίου και της 17ης Νοεμβρίου 1998, της 21ης και της 28ης Ιανουαρίου και της 18ης Φεβρουαρίου 1999, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή καταλόγους τόπων που περιείχαν συνολικώς 672 τόπους στους οποίους υπήρχαν ορισμένοι από τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και ορισμένοι οικότοποι ειδών του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας και οι οποίοι αντιπροσώπευαν επιφάνεια εκτάσεως 1 453 000 εκταρίων, καθώς και 381 έντυπα σχετικά με ορισμένους από τους τόπους αυτούς.

17 Φρονώντας ότι οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν της παρείχαν τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε θέσει τέλος στην εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου.

Επί του παραδεκτού

18 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το τμήμα της προσφυγής που αφορά, αφενός, τον ανεπαρκή αριθμό των προταθέντων τόπων σε σχέση με τον αριθμό των τόπων που πρέπει να συμπεριληφθούν στον εθνικό κατάλογο και, αφετέρου, τον αποκλεισμό τόπων για λόγους που δεν προβλέπει η οδηγία πρέπει να κριθεί απαράδεκτο, διότι η Επιτροπή δεν προέβαλε τις αιτιάσεις αυτές με την αιτιολογημένη γνώμη.

19 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το αντικείμενο της προσφυγής που ασκείται δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ οριοθετείται από την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, η οποία προβλέπεται από τη διάταξη αυτή, και ότι, κατά συνέπεια, η αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής και η προσφυγή πρέπει να στηρίζονται στις αυτές αιτιάσεις (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-279/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1997, σ. I-4743, σκέψη 24).

20 Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν εμποδίζει την Επιτροπή να διευκρινίζει με την προσφυγή της τις αρχικές αιτιάσεις της, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι δεν μεταβάλλει το αντικείμενο της διαφοράς (βλ., με το αυτό πνεύμα, απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, C-256/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-2487, σκέψεις 30 και 31).

21 Πρέπει να επισημανθεί ότι, με την αιτιολογημένη γνώμη της, η Επιτροπή προσήψε στην Γαλλική Δημοκρατία ότι δεν είχε διαβιβάσει ούτε τον πλήρη κατάλογο των τόπων που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ΕΖΔ ούτε τις σχετικές με αυτούς πληροφορίες που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας. Συναφώς, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο μερικός κατάλογος τον οποίο διαβίβασαν οι γαλλικές αρχές στις 21 Οκτωβρίου 1997 δεν μπορούσε να θεωρηθεί

πλήρης ούτε από γεωγραφική άποψη ούτε από την άποψη των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών που έπρεπε να καλύπτονται καθώς και ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους γνωστοποιηθέντες τόπους δεν αφορούσαν όλους τους εν λόγω τόπους.

22 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή διατύπωσε τα ίδια αιτήματα με αυτά της αιτιολογημένης γνώμης. Πρώτον, επισήμανε ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν είχε προτείνει κανέναν τόπο ευρισκόμενο σε στρατιωτικές περιοχές, αλλά είχε διευκρινίσει ότι οι τόποι των περιοχών αυτών που θα μπορούσαν να περιληφθούν στο δίκτυο Natura 2000 θα γνωστοποιούνταν αργότερα. Δεύτερον, επισήμανε ότι κανένας τόπος δεν είχε προταθεί για περισσότερους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος I και για περισσότερα τοπικά είδη του παραρτήματος II της οδηγίας που υπάρχουν ωστόσο στο γαλλικό έδαφος. Τρίτον, επισήμανε ότι από τη σύγκριση των διαβιβασθέντων καταλόγων με τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με τους τύπους φυσικών οικοτόπων και τα τοπικά είδη που απαντούν στη Γαλλία προέκυπτε ότι πολλά εξ αυτών δεν είχαν περιληφθεί στους καταλόγους αυτούς. Η Επιτροπή παρατήρησε μεταξύ άλλων ότι από τις 1 695 φυσικές περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος που είχαν καταγραφεί και ταξινομηθεί ανάλογα με την αξία τους στον εθνικό επιστημονικό κατάλογο που είχε καταρτίσει το Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας υπό την αιγίδα της Γαλλικής Κυβερνήσεως, η τελευταία αποφάσισε να αποκλείσει από τον κατάλογο αυτό 319 περιοχές. Επίσης, προέβαλε ότι οι γαλλικές αρχές εφάρμοσαν κριτήρια που δεν προβλέπει η οδηγία προκειμένου να προβούν στην επιλογή ορισμένων τόπων και να αποκλείσουν ορισμένους άλλους.

23 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν μετέβαλε με το δικόγραφο της προσφυγής της το αντικείμενο της διαφοράς, αλλ' απλώς τεκμηρίωσε την αιτίαση που είχε διατυπώσει με την αιτιολογημένη γνώμη της σχετικά με την παράλειψη διαβιβάσεως καταλόγου με όλους τους τόπους που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ΕΖΔ, παραθέτοντας συγκεκριμένα παραδείγματα παραλείψεων τις οποίες παρουσιάζουν οι κατάλογοι που έχει ήδη διαβιβάσει η Γαλλική Δημοκρατία.

24 Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου που πρότεινε η Γαλλική Δημοκρατία πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

Επί του πρώτου λόγου προσφυγής

25 Όσον αφορά την υποχρέωση διαβιβάσεως του καταλόγου τόπων τον οποίον προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της οδηγίας, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι κάθε κράτος μέλος συμβάλλει στη σύσταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου, το οποίο αποτελείται από τους τόπους της επικράτειάς του στους οποίους ευρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων και οικότοποι ειδών που εμφαίνονται αντιστοίχως στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας. Από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, και του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως για την επιλογή των τόπων που πρέπει να περιληφθούν στον κατάλογο. Ωστόσο, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών διέπεται από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

— μόνον κριτήρια επιστημονικού χαρακτήρα πρέπει να πρυτανεύουν κατά την επιλογή των προταθεισομένων τόπων·

— οι προτεινόμενοι τόποι πρέπει να καλύπτουν γεωγραφικά κατά τρόπο ομοιογενή και αντιπροσωπευτικό το σύνολο του εδάφους εκάστου κράτους μέλους προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή και η ισορροπία του δικτύου που σχηματίζουν. Ο κατάλογος τον οποίο προτείνει το κράτος μέλος πρέπει κατά συνέπεια να απηχεί την οικολογική (και, στην περίπτωση των ειδών, τη γενετική) ποικιλομορφία των φυσικών οικοτόπων και των ειδών που υπάρχουν στο έδαφός του·

— ο κατάλογος πρέπει να είναι πλήρης, ήτοι κάθε κράτος μέλος πρέπει να προτείνει έναν αριθμό τόπων ούτως ώστε να περιλαμβάνει κατά τρόπο αρκούντως αντι-

προσωπευτικό όλους τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι καθώς και όλους τους οικοτόπους των ειδών του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας που ευρίσκονται στο έδαφός του.

26 Όσον αφορά τον γαλλικό εθνικό κατάλογο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 6 Ιανουαρίου 1998, η Γαλλική Δημοκρατία της είχε διαβιβάσει κατάλογο 535 τόπων, ότι κατά την ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, στις 9 Ιουνίου 1999, οι τόποι που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο αυτόν είχαν ανέλθει σε 672 και ότι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στις 18 Ιανουαρίου 2001, η Γαλλική Δημοκρατία είχε διαβιβάσει συνολικώς κατάλογο 1 030 τόπων.

27 Η Επιτροπή προβάλλει ότι κίνησε την παρούσα διαδικασία προκειμένου να διαπιστωθεί η πρόδηλη ανεπάρκεια του γαλλικού εθνικού καταλόγου που υπερβαίνει κατά πολύ το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, η ανεπάρκεια αυτή ήταν προφανής υπό το πρίσμα της καταστάσεως που υφίστατο κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας δεδομένου ότι στη συνέχεια η Γαλλική Δημοκρατία διπλασίασε σχεδόν τον αριθμό των προτεινομένων τόπων. Επιπλέον, η ανεπάρκεια αυτή εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και σήμερα παρά τις αδιαμφισβήτητες προόδους. Κατά συνέπεια, ο γαλλικός εθνικός κατάλογος δεν είναι σύμφωνος με τα κριτήρια του άρθρου 4, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας.

28 Η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας δεν είχε διαβιβάσει το σύνολο των τόπων που θα έπρεπε να περιληφθούν στον κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας.

29 Εντούτοις, υπενθυμίζει ότι κατά την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, ο εθνικός γαλλικός κατάλογος περιείχε συνολικώς 1 030 τόπους καλύπτοντες περίπου το 5 % του γαλλικού εδάφους. Η Επιτροπή δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία δυνάμενα να αποδείξουν ότι αυτός ο κατάλογος των 1 030 τόπων δεν ανταποκρίνεται στην υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας. Συγκεκριμένα, κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας προσδιορισμού των ΕΖΔ, δεν επρόκειτο να γίνει πλήρης καταγραφή των ευρισκομένων στο έδαφος εκάστου

κράτους μέλους τόπων στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και τα τοπικά είδη του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας. Ο πρόσφορος χαρακτήρας του εθνικού καταλόγου θα έπρεπε να κριθεί όχι βάσει του αριθμού των προτεινομένων τόπων, αλλά βάσει της αντιπροσωπευτικότητας των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, αποτιμώμενος κυρίως βάσει του βαθμού σπανιότητάς τους και της κατανομής τους στο εθνικό έδαφος.

30 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι από τους κανόνες σχετικά με τη διαδικασία προσδιορισμού των τόπων που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ΕΖΔ, τους οποίους προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, προκύπτει ότι τα κράτη μέλη απολαύουν ορισμένου περιθωρίου εκτιμήσεως προκειμένου να προτείνουν ορισμένους τόπους, εντούτοις υποχρεούνται να τηρούν, όπως επισήμανε η Επιτροπή, κατά την κατάρτιση των προτάσεών τους τα κριτήρια που τάσσει η οδηγία.

31 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι η Επιτροπή, για την κατάρτιση σχεδίου καταλόγου τόπων κοινοτικής σημασίας, ούτως ώστε να επιτευχθεί η σύσταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου ΕΖΔ, πρέπει να διαθέτει πλήρη καταγραφή των τόπων που παρουσιάζουν, σε εθνικό επίπεδο, ουσιώδες οικολογικό ενδιαφέρον όσον αφορά τον σκοπό της διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας τον οποίο επιδιώκει η οδηγία. Προς τούτο, η εν λόγω καταγραφή γίνεται βάσει των κριτηρίων που καθορίζει το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) της οδηγίας (απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2000, C-371/98, First Corporate Shipping, Συλλογή 2000, σ. I-9235, σκέψη 22).

32 Εξάλλου, μόνον κατά τον τρόπο αυτόν είναι δυνατή η υλοποίηση του σκοπού του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων, που συνίσταται στη διατήρηση ή στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως των οικείων τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικείων οικοτόπων των ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών, η οποία μπορεί να βρίσκεται εκατέρωθεν των συνόρων δύο ή πλειόνων κρατών της Κοινότητας. Πράγματι, από το άρθρο 1, στοιχεία ε' και θ', της οδηγίας περί οικοτόπων, σε συνδυασμό με το άρθρο της 2, παράγραφος 1, προκύπτει ότι η ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως ενός οικοτόπου ή ενός είδους πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με το σύνολο του ευρωπαϊκού εδάφους των κρατών μελών όπου έχει εφαρμογή η Συνθήκη (προαναφερθείσα απόφαση First Corporate Shipping, σκέψη 23).

33 Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί ότι η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας. Οι μεταβολές που επήλθαν στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2000, C-266/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-1981, σκέψη 38).

34 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 6 Ιανουαρίου 1998, το περιεχόμενο του γαλλικού εθνικού καταλόγου που είχε διαβιβαστεί στην Επιτροπή ήταν προδήλως ανεπαρκές, υπερέβαινε δε κατά πολύ το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη για την κατάρτιση του καταλόγου τόπων τον οποίον προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας. Σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, οι κατάλογοι τόπων που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής δεν ασκούν επιρροή στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής.

35 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή εμπροθέσμως τον κατάλογο τόπων τον οποίον προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας, παρέβη τις διατάξεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

Επί του δευτέρου λόγου προσφυγής

36 Όσον αφορά την υποχρέωση διαβιβάσεως πληροφοριών σχετικά με τους τόπους που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ΕΖΔ, η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι δεν απέστειλε τις πληροφορίες αυτές κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, αλλά υποστηρίζει ότι βρισκόταν σε απόλυτη αδυναμία να ανταποκριθεί στην υποχρέωση αυτή εμπροθέσμως. Συγκεκριμένα, φρονεί ότι η καθυστέρηση με την οποία η Επιτροπή κατάρτισε το έντυπο είχε επιπτώσεις επί του συνόλου της εθνικής διαδικασίας. Όταν η Επιτροπή γνωστοποίησε την απόφαση 97/266, με την οποία καταρτίστηκε το έντυπο, οι γαλλικές αρχές ήσαν υποχρεωμένες να μεταφέρουν και να τροποποιήσουν το σύνολο των στοιχείων που είχαν ήδη αποδελτιωθεί σε εθνικό επίπεδο.

37 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η υποχρέωση διαβιβάσεως των σχετικών με τους τόπους πληροφοριών έπρεπε να εκτελεστεί πριν από τις 11 Ιουνίου 1995 και αν υποτεθεί ότι ορισμένα κράτη μέλη που διέθεταν τον κατάλογο προτεινομένων τόπων καθώς και τις συναφείς με αυτούς πληροφορίες πριν από τις 11 Ιουνίου 1995 ήθελαν να αναμείνουν την κατάρτιση του εντύπου, θα μπορούσαν, ευθύς αμέσως μετά τη γνωστοποίηση του εντύπου στις 19 Δεκεμβρίου 1996, να παράσχουν τις πληροφορίες αυτές με το έντυπο αυτό και να τις γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή.

38 Η Επιτροπή προσθέτει ότι έλαβε υπόψη της την καθυστερημένη κατάρτιση του εντύπου και για τον λόγο αυτόν επιμήκυνε την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία αποστέλλοντας συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως στην Γαλλική Δημοκρατία, στις 3 Ιουλίου 1997, ήτοι πολύ αργότερα από την ημερομηνία γνωστοποιήσεως του εντύπου. Κατά συνέπεια, οι γαλλικές αρχές ήσαν πλήρως σε θέση να ανταποκριθούν στην υποχρέωσή τους να διαβιβάσουν τις σχετικές για κάθε τόπο πληροφορίες. Ωστόσο, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 6 Ιανουαρίου 1998, η Γαλλική Δημοκρατία δεν απέστειλε στην Επιτροπή τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους που έπρεπε να προταθούν.

39 Κατ' αρχάς πρέπει να διευκρινιστεί ότι, έστω και αν η Επιτροπή είχε αρχικώς αποστείλει στη Γαλλική Κυβέρνηση έγγραφο οχλήσεως, στις 27 Μαρτίου 1996, ήτοι πριν από τη γνωστοποίηση του εντύπου, ωστόσο, μετά τη γνωστοποίηση του εντύπου αυτού, της απέστειλε νέο έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο της χορηγούσε νέα προθεσμία προκειμένου να συμμορφωθεί προς το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας.

40 Ακολούθως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, από της κοινοποιήσεως της οδηγίας, στις 10 Ιουνίου 1992, τα κράτη μέλη γνώριζαν ποια είδη πληροφοριών έπρεπε να συλλέξουν προκειμένου να τα διαβιβάσουν εντός της τριετίας από της εν λόγω γνωστοποιήσεως, ήτοι πριν από τις 11 Ιουνίου 1995. Επιπλέον, τα κράτη μέλη γνώριζαν ότι οι πληροφορίες αυτές έπρεπε να παρασχεθούν βάσει του εντύπου που θα κατάρτιζε η Επιτροπή. Πράγματι, το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της

οδηγίας προβλέπει ρητώς ότι οι πληροφορίες που πρέπει να διαβιβαστούν βάσει εντύπου που καταρτίζει η Επιτροπή περιλαμβάνουν ένα χάρτη του τόπου, την ονομασία του, τη θέση του, την έκτασή του, καθώς και τα δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1).

41 Κατά συνέπεια, η προθεσμία που χορήγησε η Επιτροπή στη Γαλλική Κυβέρνηση για την εκπλήρωση της υποχρεώσεώς της να παράσχει βάσει του εντύπου τις σχετικές με τους τόπους πληροφορίες, τις οποίες έπρεπε να διαθέτει ήδη πριν από τις 11 Ιουνίου 1995, πρέπει να θεωρηθεί εύλογη. Πράγματι, η εν λόγω κυβέρνηση είχε στη διάθεσή της από τις 19 Δεκεμβρίου 1996, ημερομηνία γνωστοποιήσεως του εντύπου, έως τις 6 Ιανουαρίου 1998, ημερομηνία λήξεως της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, χρόνο πλέον του ενός έτους προκειμένου να εκτελέσει αυτή τη συγκεκριμένη υποχρέωση.

42 Δεδομένου ότι η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δεν είχε διαβιβάσει στην Επιτροπή βάσει του εντύπου τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους οι οποίοι έπρεπε να προταθούν, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή εμπροθέσμως τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους που αναφέρονται στον κατάλογο που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της ιδίας διατάξεως, παρέβη τις διατάξεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία ηττήθηκε, η Γαλλική Δημοκρατία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή εμπροθέσμως τον κατάλογο τόπων τον οποίο αναφέρει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Gulmann Σκουρής Schintgen

Macken Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Σεπτεμβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

C. Gulmann